

20.10.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Asianumero: VN/20603/2020

**Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi
valtioneuvoston laiksi covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi valtioneuvoston laiksi covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi. KKV arvioi lausunnossaan esitystä erityisesti toimivan kilpailun näkökulmasta.

Alustavasti vaikuttaisi siltä, että sekä lääkevahinkojen ensivakuuttaminen, jota hoitaa Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö (lääkevahinkovakuutusyhtiö), että näiden riskien jälleenvakuuttaminen ovat taloudellista toimintaa. Näillä markkinoilla on yksityistä tarjontaa. Toimiessaan samoilta markkinoilla yksityisten kilpailijoiden kanssa valtio tulee huolehtia siitä, ettei se toiminnallaan vääristä kilpailua.

Kuitenkin merkittävän yleisen edun turvaamiseksi voi olla perusteltua, että valtio osallistuu covid-19-rokotteeseen liittyvän riskin takaamiseen. Lääkevahinkovakuutusyhtiön mukaan rokotteeseen liittyvä riski on niin epävarma, että markkinoilta ei välttämättä löydy jälleenvakuuttajia kohtuulliseen hintaan. Mikäli yksityistä tarjontaa ei olisi saatavilla, kilpailun ei katsottaisi väärästä.

KKV pitää myönteisenä, että valtioneuvoston laiksi on viimesijainen ja myönnettäisiin vain, jos markkinoilta ei ole saatavissa jälleenvakuutusta kohtuullisin ehdoin. Ratkaisu on myös tarkoitettu väliaikaiseksi siten, että valtioneuvoston laiksi voidaan myöntää määräaikaisena 12 kuukaudeksi kerrallaan ja valtio vetäytyy lääkevahinkovakuutusjärjestelmästä, jos tarvittava jälleenvakuuttaja löytyy myöhemmin markkinoilta.

KKV pitää toimivien jälleenvakuutusmarkkinoiden näkökulmasta tärkeänä, että valtio vetäytyy jälleenvakuuttamisesta korkean riskin madaltuessa. KKV kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että valtion vetäytymisen kriteerit eivät ole kovinkaan selkeärajaiset, koska ne on sidottu markkinoilta saatavilla olevan jälleenvakuutuksen hinnan kohtuullisuuteen. Valtion vetäytymisen voi olla lisäksi syytä sitoa markkinaolosuhteiden normalisoitumiseen ja riskin pienentymiseen tavanomaisemmalle tasolle.

Valtio ja lääkevahinkovakuutusyhtiö voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että markkinoilla on yksityistä tarjontaa valtion vetäytymisen jälkeen ja covid-19-rokotteeseen liittyvien riskien pienentyessä. Lääkevahinkovakuutusyhtiön on esimerkiksi hyvä kartoittaa aktiivisesti markkinoilla toimivia jälleenvakuuttajia ja niiden tarjoamia ehtoja.

20.10.2020

Esityksen mukaan valtiolla olisi oikeus periä myöntämästään vakuutusta-
kuusta maksu. Maksun periminen ja sen määräytyminen olosuhteisiin näh-
den mahdollisimman riskiperusteisesti voivat edesauttaa sitä, että lääkeva-
hinkovakuutusyhtiöllä on aikanaan kannustin vaihtaa markkinoilta löytyvään
jälleenvakuuttajaan ja että covid-19-rokotteeseen liittyville jälleenvakuutus-
markkinoille syntyy tarjontaa.

Esityksessä on myös todettu, että lääkevahinkovakuutusyhtiön lisäksi lää-
kevahinkovakuutusmarkkinoille ei ole muita tulijoita. KKV huomauttaa kui-
tenkin, että mikäli lääkevahinkojen ensivakuuttamisen markkinoille syntyisi
kilpailua, valtion vastuutakaus olisi annettava muille toimijoille yhdenvertai-
sin ehdoin.

Kirsi Leivo

Sari Valliluoto

Pääjohtaja

Johtava asiantuntija